

QORTI TAL-APPELL

IMĦALLFIN

**ONOR. IMĦALLEF GIANNINO CARUANA DEMAJO
PRESIDENT**

ONOR. IMĦALLEF ANTHONY ELLUL

ONOR. IMĦALLEF MARK SIMIANA

Seduta ta' nhar it-Tnejn, 24 ta' Marzu, 2025.

Numru 4

Rikors maħluf numru 723/2018/1 MCH

Emanuel Micallef

v.

Clint Zammit

1. Dan huwa appell tal-attur minn sentenza mogħtija mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fl-24 ta' Frar 2021 li ċaħdet talba tiegħu biex tikkundanna lill-konvenut iħallsu l-bilanċ tal-prezz ta' trasferiment ta' negozju u wkoll danni li jgħid illi ġarrab bi ħtija tiegħu. Il-fatti rilevanti huma dawn:
2. L-attur kellu ftehim ma' terzi biex jagħtihom servizz ta' trasport permezz ta' *cab and minibus service*. Kien ftiehem mal-konvenut li jgħaddilu dan in-negozju bil-prezz ta' mija u ħamsa u tmenin elf euro (€ 185,000). Il-konvenut beda jħaddem dan in-negozju u jagħmel ħlasijiet akkont.

B'kollox, sal-1 ta' Marzu 2018, kien ħallas wieħed u tletin elf u tlieta u tletin euro u tlieta u ħamsin ċenteżmu (€ 31,033.53) u għalhekk l-attur igħid illi fadallu jagħtih mija u tlieta u ħamsin elf, disa' mija u sitta u sittin euro u sebgħa u erbgħin ċenteżmu (€ 153,966.47).

3. Ġara iżda illi fit-18 ta' Marzu 2018 il-konvenut radd lill-attur il-vetturi li bihom kien imexxi n-negozju, u dawn il-vetturi raddhom fi stat ħażin ħafna tant li ma setgħux jissewwew. Barra minn hekk, fuq il-vetturi li ntraddu lill-attur kien hemm pendenti multi u drittijiet oħra li b'kollox telgħu għal elf, mija u tmienja u erbgħin euro u tlieta u tletin ċenteżmu (€ 1,148.33), li ħallashom l-attur.

4. Il-konvenut ukoll baqa' jmexxi n-negozju li għaddielu l-attur, għalkemm b'vetturi oħrajn, mhux dawk tal-attur, iżda ma għamel ebda ħlas ieħor.

5. Billi għalxejn sejjaħ lill-konvenut biex iħallas dak li għandu jagħtih, l-attur fetaħ din il-kawża u talab illi l-qorti lill-konvenut:

»1. tikkundannah iħallas lill-esponent is-somma ta' € 153,966.47 jew dik is-somma oħra verjuri, rappreżentanti bilanċ ta' somma akbar għall-prezz ta' negozju ta' *cab & minibus service* fuq imsemmi li għaddielu l-esponent; u

»2. tikkundannah ukoll iħallas lill-esponent is-somma ta' € 1,148.33 rappreżentanti multi u *administration fees* li l-intimat wehel għal diversi kontravvenzjonijiet li huwa għamel meta kien isuq il-vetturi fuq imsemmija u li ħallas għalihom l-esponent.

» BI-ispejjeż u bl-imgħaxijiet legali«

6. Il-konvenut tqies kontumaċi u għalhekk l-ewwel qorti b'dikriet tagħha tat-22 ta' Novembru 2018 ordnat illi t-tweġiba maħlufa tiegħu titneħħa mill-inkartament. Il-konvenut appella minn dan id-dikriet iżda din il-qorti b'sentenza tat-12 ta' Lulju 2019 iddikjarat illi l-appell ma jiswiex għax il-

konvenut appellant ma mexiex kif ighid u jrid l-art. 231 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.

7. Imbagħad, bis-sentenza tal-24 ta' Frar 2021 li minnha sar dan l-appell l-ewwel qorti ċaħdet it-talbiet tal-attur, bl-ispejjeż, għal raġunijiet li fissrithom hekk:

»Emanuel Micallef xehed li kellu negozju ta' *minicab service*. Kellu diversi klijenti u kien jaħdem bi tliet *minibuses* numru CVY013, CVY011 u HMY237. Il-konvenut Clint Zammit kien jaħdem miegħu bħala *driver*. Fl-2016, meta hu beda jgħejja, il-konvenut kien xtaq jixtri dan in-negozju mingħandu. Innegozjaw prezz u kellhom imorru għand in-Nutar Sammut biex jirredigu kuntratt bejniethom. Hu kien għadda dawn il-vetturi lill-konvenut biex jibda jaħdem bihom. Il-konvenut kellu lavranti miegħu. Beda jgħaddilu pagamenti ta' €2,000 fix-xahar kif kienu ftiehm. L-ewwel pagament sar fit-12 ta' Awwissu 2016. In-nutar kellu jabbozza l-ftehim u kellhom imorru għand in-nutar izda l-konvenut kien ikun imħabbat bix-xogħol u ma marrux. Il-konvenut kien iħallas regolarment fix-xahar u jaf li l-konvenut kien xtara xi *minibuses* oħra. F'Jannar 2018 meta l-konvenut kien għaħallas €27,500 akkont, il-konvenut kien talbu biex inaqqas il-pagamenti mensili u talbu biex jibda jħallas €1,875 fix-xahar minflok, u kien aċċetta. Fil-fatt fi Frar 2018 kien ħallas dana l-ammont. Minħabba f'hekk ried jieħu lill-konvenut għand in-nutar biex jirrangaw l-iskrittura. Il-konvenut però ma riedx jiffirma u minflok ħallielu t-tliet vanijiet wara l-bieb tiegħu. Il-vetturi kienu fi stat diżastruż u għalhekk qabba *surveyor* biex jiċċertifikahom bħala *beyond economic repair* u fil-fatt kellu jiskrappjahom. Il-konvenut però baqa jaħdem bix-xogħol ta' trasport li hu kien għaddielu. Fuq il-vetturi sab li kien hemm ċitazzjonijiet li kellhom jithallsu meta l-vetturi kienu f'idejn il-konvenut. Ipprova jirrangà bonarjament mal-konvenut izda għal xejn. Kellu joħroġ mandat ta' inibizzjoni kontra l-konvenut li ġie milqugħ mill-qorti.

»Joseph Micallef xehed li xi 15/16-il sena ilu kien biġh lil Emanuel Micallef il-*minibus Toyota Hilux* CVY011 imma minħabba traskuraġni m'għamlux it-*transfer*. Xi sentejn ilu mbagħad Emanuel Micallef kien qallu li kien ser jiggaraxxa l-pjanċi ta' dan il-*minibus* u jisskrappah. Hu kien iffirma l-karti u Emanuel Micallef ħallas il-multi li kien hemm fuqu.

»Philip Attard xehed li jaħdem bħala *motor surveyor* u ... iċertifika dawn il-vetturi bħala li huma *beyond economic repair* minħabba l-ħsarat li kien fihom.

»In-Nutar Mark Anthony Sammut xehed li kien imqabba mill-attur jirredigi żewġ skritturi dwar trasferiment ta' negozju. ... Dawn mhumieks iffirmati. Kien informa lil Zammit bl-appuntament imma dana ma kienx ġie.

»Stephanie Bonavia xehdet li kien hemm bdil tal-*invoicing* minn Emanuel Micallef għal Clint Zammit f'Ġunju jew Lulju 2016. Zammit baqa' jithallas sa Awwissu 2018.

»Jason Azzopardi, *financial controller* mal-Qawra Palace, xehed li fil-bidu s-servizz tal-cab u *minibus* tal-klijenti tagħhom kien isir minn *Blue Bird Garage* imbagħad għadda għand *Jaguar Garage*¹ u damu minn Lulju 2008 sa Lulju 2016. Warajh daħal Clint Zammit. Illum is-servizz qed isir minn *Carol Garage*.

»Josephine Busutill, għal *Foster Clark*, xehdet li huma dejjem kienu jaħdmu b'*Jaguar Garage* għal trasport tal-ħaddiema tagħhom. L-*invoices* kienu joħorgu fuq Emanuel Micallef u l-aħħar waħda ħarġet f'Mejju 2016. F'Ġunju 2016 l-*invoice* ħarġet fuq isem Clint Zammit imma tħallset lil Emanuel Micallef; imbagħad minn Lulju 2016 'il quddiem l-*invoice* ħarġet fuq Clint Zammit u tħallas hu u baqgħu sejrjn hekk sa Lulju 2018. Imbagħad f'Awwissu 2018 bdew b'ħaddiehor.

»Joseph Barbuto, manager *COOP Services Ltd*, xehed li HMY237 kien membru tal-kooperativa. L-aħħar ċekkijiet fuq in-numru 237 kienu fuq Emanuel Micallef u xi tliet snin ilu qalulhom li x-xogħol bit-tliet vanijiet kien inxtara minn Clint Zammit. Huma ma kinux komplew bi Clint Zammit għax ma kienx membru.

»Anthony Bonello, segretarju eżekuttiv tal-Kunsill Lokali, Rabat, xehed li huma kellhom bħala supplier lil *Jaguar Garage* li kien beda fl-2009 imbagħad kien daħal Clint Zammit u wara kienu waqqfuh.

»Brian Farrugia rappreżentant tat-*Transport Authority* xehed li l-vettura CVY013 hu *van Mitsubishi* reġistrat fuq isem Emanuel Micallef mill-2011. Illum hu ggaraxxjat. Il-liċenzja tħallset l-aħħar fil-2018. Tħallsu fuq dan il-*van* € 757.44 bħala ċitazzjonijiet u € 10 bħala *administration charge* biex wieħed jiggaraxxa l-vettura.

»Il-vettura CVY011 *Toyota van Hiace*, hi reġistrata fuq Joseph Micallef mill-2002. Il-*van* ġie garaxxjat fil-2018. Tħallsu € 221.30 bħala ċitazzjonijiet u €10 *administration fee*.

»Dwar vettura HMY237 din ir-reġistrar imxiet minn vettura għal oħra u fil-preżent HMY237 hu *Ford Transit* li hu wkoll reġistrat fuq isem Emanuel Micallef u ilu hekk mill-1998. Jekk hu l-istess *van* dan ġie ggaraxxjat fl-2018. Fuq dan l-*van* tħallsu € 139.59 ċitazzjonijiet u €10 *administration fee*).

»Conrad Baldacchino ikkonferma li kien iddistruġġa l-vetturi in kwist-joni.

»Konsiderazzjonijiet ta' din il-qorti

»Il-konvenut f'dina l-kawża baqa' kontumaċi u, għalkemm ipprova jiġġustifika l-kontumaċja tiegħu, dina t-talba giet miċhuda.

»Fl-ewwel lok għandu jiġi rrilevat li, għalkemm il-konvenut hu kontumaċi, dan ma jfissirx li din hi xi forma ta' ammissjoni. L-istitut tal-kontumaċja ma jfissirx abbandun tal-kontestazzjoni. ... Ladarba l-kontumaċja ma tfissirx ammissjoni imma tfisser kontestazzjoni, l-attur xorta għandu jipprova t-talbiet tiegħu u l-premessi għalihom.

»Għalhekk din il-qorti trid teżamina jekk it-talba tal-attur hix ġustifikata indipendentement mill-kontumaċja tal-konvenut. L-attur xorta għandu jipprova t-talbiet tiegħu u l-premessi għalihom.

¹ *Jaguar Garage* hija d-ditta li biha l-attur kien imexxi n-negozju tiegħu.

»Għalkemm l-eċċezzjonijiet li kien ippreżenta l-konvenut kienu ġew sfilzati, fil-mandat ta' inibizzjoni li l-attur ħareġ kontra l-konvenut, u li kopja tiegħu qiegħda fl-atti ta' din l-kawża, il-konvenut kien wieġeb li hu qatt m'akkwista negozju mingħand l-attur, iżda l-ftehim kien sempliċement wieħed ta' kiri ta' vetturi versu ħlas ta' €2,000 fix-xahar. Hu kien irritorna l-vetturi lill-attur meta dan riedu jiffirma ftehim li hu ma kienx jaqbel miegħu.

»Fil-każ in eżami, mill-provi jirriżulta li mhemmx kuntratt iffirmat bejn il-partijiet, iżda biss abbozz ta' kuntratt li l-konvenut irrifjuta li jiffirma.

»Għahekk din il-qorti trid tiddeċiedi jekk effettivament sarx it-trasferiment tan-negozju lill-konvenut, irrISPettivament mill-fatt li mhemmx kuntratt iffirmat.

»L-attur isostni li fil-każ in eżami kien hemm kuntratt verbali illi sar bejn l-attur u l-konvenut li jorbot u jirregola din il-kwistjoni. Isemmi li jeżistu l-erba' rekwiżiti li hemm imsemmija fl-artikolu 966 [tal-Kodiċi Ċivili] u li mhux wieħed mill-kuntratti li jeħtieġ att pubbliku kif jipprovdi l-artikolu 1233.

»L-attur qed jippretendi li l-partijiet fil-2016 kienu ftiehm fuq prezz għat-trasferiment tan-negozju tal-attur għal fuq il-konvenut bil-prezz ta' € 185,000. Kellu jiġi ffirmat kuntratt iżda, skond l-attur, dan ma ġiex iffirmat, billi l-konvenut kien ikun imħabbat. Fil-frattemp però, l-attur kien għadda l-vetturi biex il-konvenut jibda jaħdem bihom. Sal-1 ta' Marzu 2018 l-konvenut kien laħaq ħallas akkont € 31,033.53. Meta l-attur kien aċċetta li l-konvenut jagħmel pagamenti anqas minn € 2,000 fix-xahar kif kien qed jagħmel il-konvenut, l-attur insista mal-konvenut biex jiffirma l-kuntratt iżda l-konvenut irrifjuta u, minflok, dan irritorna l-vetturi lura lill-attur. Skont l-attur il-vetturi kienu fi stat diżatruż u l-attur skrappjahom u biex għamel hekk kellu jħallas iċ-ċitazzjonijiet li kien hemm pendent fuq il-vetturi u *administration fees*. Il-bilanċ li qed jitlob l-attur huwa ta' € 153,966.47 u spejjeż fuq ċitazzjonijiet u drittijiet fl-ammont ta' €1,148.33.

»Effettivament il-kawża tal-attur hija dwar ċessjoni ta' negozju ta' *cab & minibus service* ma' diversi kumpanniji għal xogħol ta' transport, fosthom *Foster Clark Products Limited*, *Coop Services Limited*, il-Kunsill Lokali tar-Rabat Malta, u tal-*Qawra Palace Hotel*, u dan għall-prezz ta' mija u ħamsa u tmenin elf euro (€185,000). L-attur qed jitlob li l-konvenut jiġi kkundannat iħallsu s-somma taż €153,966.47, rappreżentanti bilanċ ta' somma akbar għan-negozju li għaddielu.

»L-artikolu 1469 tal-Kodiċi Ċivili jipprovdi li:

»“**1469.** Iċ-ċessjoni jew bejgħ ta' kreditu, ta' jedd, jew ta' azzjoni hija perfetta, u l-proprietà tagħhom tiġi akkwistata *ipso jure* miċ-ċessjonarju, hekk kif isir il-ftehim fuq il-kreditu, fuq il-jedd jew fuq l-azzjoni u fuq il-prezz, u, barra minn meta ċ-ċessjoni tkun ta' jeddijiet trasferibbli bil-kunsinna tat-titolu, hekk kif isir l-att taċ-ċessjoni.

»“**1470.** (1) Iċ-ċessjoni ma tiswiex jekk ma ssirx bil-miktub.”

»*Inoltre* l-artikolu 114 tal-Kodiċi tal-Kummerċ jipprovdi li:

»“Jekk il-partijiet ikunu ftiehm li l-ftehim bil-fomm għandu jitniżżel bil-miktub, hu preżunt li huma riedu jassogġettaw il-validità tiegħu għat-tħaris ta' dik il-formalità.”

»Fil-każ in eżami ċ-ċessjoni tan-negozju tal-attur lill-konvenut kellu jkun bil-miktub u, għalkemm kien ġie abbozzat ftehim bil-miktub, dan baqa' ma ġiex kompletat u ffirmat mill-partijiet.

»... ..

»Fil-każ in eżami l-kontendenti wkoll kienu issogġettaw il-ftehim għal wieħed bil-miktub, kif wara kollox tirrikjedi l-liġi; għalhekk l-abbozz li ppreżenta l-attur ma jistax jittieħed bħala prova kontra l-konvenut. Konsegwentement it-talbiet tiegħu ma jistgħux jiġu milqugħa.

»Għal dawn il-motivi l-qorti tiddeċiedi billi tiċċad it-talbiet attriċi, bl-ispejjeż kontra l-attur.«

8. L-attur appella b'rikors tat-8 ta' Marzu 2021, li l-konvenut wieġeb għalih fl-14 ta' Ġunju 2021.
9. Fl-ewwel aggravju l-attur appellant iġhid illi l-ewwel qorti ressqet *ex officio* eċċezzjonijiet li ma kellhiex is-setgħa li tressaqhom, u kompli fisser l-aggravju hekk:

»Għalkemm il-kontumaċja ma tfissirx abbandun tal-kontestazzjoni, anzi hija kontestazzjoni, u l-attur xorta għandu jipprova t-talbiet tiegħu u l-premessi għalihom, dan però ma jfissirx illi l-qorti għandha dritt tressaq hi eċċezzjonijiet *ex officio*. Dan qed jingħad peress illi l-ewwel qorti ċaħdet it-talbiet attriċi abbażi tal-artikolu 1470(1) [tal-Kodiċi Ċivili] li jstipula li ċ-ċessjoni ma tiswiex jekk ma ssirx bil-miktub, u abbażi tal-artikolu 114 tal-Kodiċi tal-Kummerċ li jstipula li fejn il-partijiet ikunu ftiehem u l-ftiehim bil-fomm għandu jitniżżel bil-miktub huwa preżunt li riedu jissogġettaw il-validità tiegħu għat-tħaris ta' dik il-formalità, dana meta dawn il-punti legali la ġew sollevati mill-konvenut appellant fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu tal-5 ta' Frar 2021, u lanqas jirriżultaw mill-fatti mressqa tant li ... n-negozju ta' bejn il-kontendenti ma kienx wieħed ta' ċessjoni ta' kreditu fis-sens tal-liġi, u għalhekk ma jirrikjedix il-kitba għall-validità tiegħu, u lanqas irriżulta mill-provi mressqa li l-partijiet kienu issogġettaw il-ftiehim bil-fomm għall-kitba.

»Fil-kawza fl-ismijiet Perit Carmel Mifsud Borg v. Kurt Farrugia (App. Inf. 11 ta' Diċembru 2009) ingħad li "hu prinċipju kardinali ben affermat fid-duttrina proċedurali li l-gudikant hu fid-dmir li jiddeċiedi *iuxta alligata et probata*, li jfisser li d-deċiżjoni tiegħu għandha tkun innissla unikament in bażi tat-talba jew tal-eċċezzjoni. S'intendi, tali prinċipju hu maħsub biex ikun assikurat li hadd mill-partijiet ma jiġi sorpriż b'deċiżjoni bbażata fuq fatti jew difiżi mhux dedotti jew ipprovat, u li dwarhom il-partijiet ma kellhomx lanqas il-possibilità li jirreaġixxu bi prontezza u fil-mument opportun għalihom.

»L-ewwel qorti ma setgħetx għalhekk tqajjem hija stess l-imsemmija żewġ punti legaii li l-konvenut lanqas biss irrifera għalihom fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu, u li spiċċaw biex issorprendew lill-esponent. Il-kontestazzjoni tal-konvenut kontumaċi kellha tkun fil-limiti ta' dak li

jissoleva l-konvenut fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu. Il-ġurisprudenza tagħalliem illi "fis-sistema ġudizzjarja tagħna l-qorti ma għandhiex tissorleva eċċezzjonijiet li ma hix awtorizzata espressament mill-Kodiċi tal-Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili jew minn xi konsiderazzjoni serja ta' ordni pubbliku. Dana billi bħala norma l-ġudikant għandu jiddeċiedi l-kawża billi joqgħod fuq il-binjarju tal-kontestazzjoni li jressqulu l-partijiet" (ara Edwin Grech v Antida Saglimbene et, Kummerċ, 9 ta' April 1992; u Anthony Gatt et v Francis Vella et, PA, 10 ta' Diċembru 2020). Għalhekk l-ewwel qorti ma setgħetx tqajjem hi materji ta' din ix-xorta li lanqas biss irrifera għalihom il-konvenut fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu. Huwa għalhekk li l-ewwel qorti tat il-fakoltà lill-konvenut biex jippreżenta n-nota ta' osservazzjonijiet halli tara u timxi skond il-kontestazzjoni tiegħu. Il-qorti kellha toqgħod attenta li ma toħroġx b'konklużjonijiet li lanqas il-konvenut appellat ma ħareġ bihom hu.

»Irid jiġi rilevat ukoll illi mhux permess għall-istess konvenut appellat bħala kontumaċi jressaq, fi stadju ta' appell, oġġezzjonijiet differenti minn dawk li huwa ġà ssottometta fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu għax altrimenti "b'dan il-mod ikun qed jissana l-pożizzjoni tiegħu ta' kontumaċi" (ara Joseph Edmond Meilaq v. Brian Mizzi et noe, Appell, 27 ta' Marzu 1996; Joseph Aquilina noe v. Lino Debono, Appell, 7 ta' Ottubru 1997; u Vivian Charmaine Mizzi v. Carmel Mizzi, Appell, 30 ta' Ġunju 2004).«

10. Kif sewwa qalet l-ewwel qorti u kif stqarr l-attur appellant stess, irrispettivament mill-kontumaċja tal-konvenut imiss lill-attur li jagħmel il-prova tal-premessi tat-talbiet tiegħu. Safejn qiegħed jitlob il-ħlas tal-bilanċ tal-prezz, din it-talba tal-attur hija msejsa fuq il-premessa illi "għadda" negozju lill-konvenut. L-ewwel qorti fehmet – tajjeb jew ħażin; dan narawh fil-konsiderazzjonijiet dwar it-tieni aggravju – illi dan kien ftehim li fih element ta' ċessjoni ta' kreditu u għalhekk jintlaqat bl-art. 1470(1) tal-Kodiċi Ċivili. Fehmet ukoll – x'aktarx għax l-attur stess hekk xehed² – illi l-partijiet kienu riedu, sa mill-bidunett, illi l-ftehim bil-fomm jitnizzel bil-miktub, u għalhekk jintlaqat bl-art. 114 tal-Kodiċi tal-Kummerċ.

² »Il-konvenut ... qalli li xtaq jieħu over in-negozju tiegħi kollu waħdu u jixtrih mingħandi. Innegozzajna prezz ta' € 185,000 u li jħallasni € 2,000 fix-xahar. Ftehemna li kelnha mmorru għand in-nutar ... biex jirredigi l-kuntratt ta' bejnetna.« - *affidavit* tal-attur maħluf fid-19 ta' Frar 2019

11. Meta rat illi ma seħħx dak li ridu dawk id-disposizzjonijiet tal-liġi, l-ewwel qorti sabet li ma saritx il-prova li fuqha kienet imsejsa t-talba għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz, u għalhekk it-talba ma setgħetx tintlaqa': ir-raġuni għala l-qorti ċaħdet it-talba ma kinitx għax intlaqqgħet eċċezzjoni li ma kinitx tressqet iżda għax l-attur ma għamilx il-prova tal-premessa tiegħu.
12. L-aggravju huwa għalhekk miċħud.
13. Fit-tieni aggravju l-attur jgħid illi ma huwiex minnu illi l-ftiehim jintlaqat bl-art. 1070(1) tal-Kodiċi Ċivili għax ma kienx ċessjoni ta' jeddijiet iżda bejgħ.

Kompla fisser l-aggravju hekk:

»... .. għall-kuntrarju ta' dak li kkonkludiet l-ewwel qorti, il-ftiehim milfuq bejn il-partijiet ma kienx wiehed ta' ċessjoni ta' kreditu fis-sens tal-liġi u għalhekk ma kienx jirrikjedi l-kitba għall-validità tiegħu.

»L-appellant, ta' *Jaguar Garage*, kien ilu għal ħafna snin jiġġestixxi negozju ta' *cab & minibus service* ma' diversi *service providers*" Il-ftiehim ta' bejn il-partijiet kien li l-appellant ibiġh u jittrasferixxi n-negozju tiegħu ta' trasport ta' passiġġieri lill-konvenut appellat għal prezz miftiehem ta' € 185,000 li l-konvenut kellu jhallas f'pagamenti mensili u għal liema l-konvenut kien ta bidu għall-esekuzzjoni tiegħu tant li beda jittrasporta n-nies hu u beda jhallas mensilment lill-esponent. Dan mhux ċessjoni ta' kreditu, jedd jew azzjoni fis-sens tal-liġi ..., jew ċessjoni tad-dritt għall-ħlas ta' somma flus li persuna kien silef, jew ċessjoni ta' inkwilinat. In-negozju ta' bejn il-partijiet huwa bejgħ u trasferiment ta' xogħol ta' trasport tiegħu personali li l-appellant kien ilu jrawwem matul is-snin, liema bejgħ u trasferiment ma jirrikjediex skrittura għall-validità tiegħu. Il-kuntratt jista' jsir verbalment bħal ma sar fil-ftiehim in diżamina.

»Is-sistema legali tagħna tirrikonoxxi illi kuntratt verbali jista' wkoll jorbot lill-partijiet. Huwa fatt paċifiku illi l-kreazzjoni tal-vinkolu kontrattwali, jew it-tfassir tiegħu bil-kunsens ta' xulxin, sakemm ma jkunx wiehed fost dawk elenkati fl-artikolu 1233 tal-Kodiċi Ċivili, ma jirrikjedix il-forma skritta *ad substantiam*, iżda jista' jirriżulta minn akkordju verbali jew anki mill-volontà komuni taċita.

»Skond l-artikolu 960 [tal-Kodiċi Ċivili]:

»"Il-kuntratt huwa konvenzjoni jew ftiehim bejn tnejn minn nies jew iżjed, illi bih tiġi magħmula, regolata, jew maħlulha obbligazzjoni."

»... ..

»Irriżulta ampjament ċar mill-provi mressqa illi jeżistu ... l-erba' rekwiżiti kif imsemmija fl-artikolu 966 [tal-Kodiċi Ċivili] u għalhekk il-kuntratt verbali illi sar bejn il-partijiet jorbot u jirregola din il-kwistjoni.

Fil-fatt, mill-provi mressqa jirrizulta sodisfaċentement in-negozju li seħħ bejn il-kontendenti ta' bejgħ u trasferiment ta' negozju ta' *minicab service* versu l-prezz ta' € 185,000. Dan huwa sorrett mill-provi mressqa u mid-dokumenti esibiti:

- »(i) L-esponent taħt l-isem ta' *Jaguar Garage* kien ilu s-snin jopera servizz ta' trasport mal-kumpanniji *Foster Clark Limited, Coop Services Ltd*, il-Kunsill Lokali tar-Rabat, u l-*Qawra Palace Hotel*, u kien l-għajxien prinċipali tiegħu. L-attur kien jopera dan is-servizz bi tliet *minibuses*, u l-konvenut appellat li kien impjegat mal-esponent thajjar biex jieħu *over* dan in-negozju u sar il-ftiehim għall-prezz miftiehem ta' € 185,000 li l-konvenut kien obbligat ruħu li jħallas f'pagamenti mensili.
- »(ii) L-appellat ħa *over* dan in-negozju, beda joperah bit-tliet *minibuses* li għaddielu l-esponent u, dejjem skond il-ftiehim, effettwa diversi pagamenti akkont, u baqa' jagħmel hekk sakemm kiser il-kuntratt unilateralment sa meta laħaq ħallas € 31,033.53 in akkont.
- »(iii) In-Nutar Mark Zammit xehed illi meta l-kontendenti kienu marru għandu l-ftiehim tal-*minibuses* bix-xogħol b'kollox kien diġà beda u l-prezz tan-negozju li fuqu tkellmu l-partijiet kien xi ħaġa 'l fuq minn € 150,000 għax il-konvenut kien fil-frattemp għamel pagamenti akkont kif fuq ingħad.
- »(iv) Ix-xhieda Josephine Busuttil, Stephanie Bonavia, Jason Azzopardi, Joseph Barbuto u Anthony Bonello, li jirrapprezentaw lis-*service providers Foster Clark, Qawra Palace, Co-op*, u l-Kunsill Lokali tar-Rabat, kollha kkonfermaw illi l-ħlas tat-trasport kien isir lill-attur sal-2016, u wara beda jsir lill-konvenut.«

14. Dan l-aggravju, safejn jolqot iċ-ċaħda tat-talba għall-ħlas tal-bilanċ tal-prezz, huwa x'aktarx fieragħ. Ċertament illi l-ftiehim kellu wkoll element ta' trasferiment ta' kreditu: l-obbligazzjoni ta' terzi li jħallsu għas-servizz. Kien għax fehmu li kien hemm ċessjoni favur il-konvenut tal-obbligazzjoni li kellhom favur l-attur illi t-terzi bdew iħallsu lill-konvenut flok lill-attur, għax fehmu li l-kuntratt li qabel kien jorbothom mal-attur issa beda jorbothom mal-konvenut.

15. Izda din iċ-ċessjoni fil-verità ma kinitx seħħet għax ma saritx bil-forma li trid il-liġi. Sewwa għalhekk qalet l-ewwel qorti illi ma seħħet ebda ċessjoni ta' drittijiet bejn il-partijiet u li għalhekk ma kien hemm ebda prezz ta' ċessjoni x'jithallas. Dan ma jfissirx illi l-ħlas li laħaq sar kien *sine causa*,

għax jitqies ħlas talli l-konvenut inqeda bil-proprietà u bin-negozju tal-attur, iżda ma kienx ħlas akkont tal-prezz ta' ċessjoni.

16. Dan kollu iġġodd biss għal l-ewwel talba tal-attur, li trid ħlas tal-bilanċ tal-prezz ta' ċessjoni; it-tieni talba, li trid il-ħlas tal-multi u drittijiet li ħallas l-attur, ma hijiex imsejsa fuq il-premessa illi saret ċessjoni iżda fuq il-premessa illi l-attur weġel dawn il-multi u drittijiet minhabba nuqqasijiet tal-konvenut.
17. L-aggravju għalhekk jista' jintlaqa' biss safejn jolqot it-talba għall-ħlas ta' elf, mija u tmienja u erbgħin euro u tlieta u tletin ċenteżmu (€ 1,148.33) multi u drittijiet. Għall-bqija l-aggravju huwa miċħud.
18. Naturalment, ladarba ċ-ċessjoni ma seħħitx, il-krediti tan-negozju baqgħu tal-attur.
19. Fl-aħħar aggravju l-attur jgħid illi ma kien hemm ebda intenzjoni illi l-ftiehim jitniżżel bil-miktub, u għalhekk ma jintlaqatx bl-art. 114 tal-Kodiċi tal-Kummerċ. Fisser l-aggravju hekk:

»... .. lanqas irriżulta li l-partijiet kienu ssoġġettaw il-ftiehim bil-fomm għall-kitba. Mill-provi mressqa rriżulta illi l-attur appellant ried isaħħah il-pożizzjoni legali tiegħu u jikkanonizza l-bilanċ li kien għad baqagħlu jti il-konvenut appellat u mhux jipprova jhallih jiżloqlu mis-sunnara kif huwa evidenti li qed jipprova jagħmel l-appellant. Il-partijiet kienu marra għand in-nutar meta l-ftiehim tal-*minibuses* bix-xogħol b'kollox kien diġà beda għax il-partijiet kienu diġà miftiehimin. U anki jekk wieħed jeżamina sew l-abbozzi li pprepara n-Nutar Mark Zammit isib illi partikolarment it-tieni abbozz li pprepara l-imsemmi nutar jirreferi għal kostituzzjoni ta' debitu u dana billi l-esponent appellant ried jikkanonizza l-bilanċ tal-prezz li l-konvenut appellat kien għad baqgħalu jti. Għandu jiġi rilevat illi lanqas il-konvenut ma jgħid fin-nota ta' sottomissjonijiet tiegħu illi huma kienu ssoġġettaw il-ftiehim għal wieħed bil-miktub, naturalment għax ma kien hemm xejn stipulat bejniethom f' dan ir-rigward.

»Jeħtieġ li jiġi sottolineat illi skond il-liġi "l-kuntratti għandhom jiġu eżegwiti in bona fidi, u jobbligaw mhux biss għal dak li jingħad fihom

iżda wkoll għall-konsegwenzi kollha li ġgħib magħha l-obbligazzjoni skond ix-xorta tagħha, bl-ekwità, bl-użu jew bil-liġi” (artikolu 993 tal-Kodiċi Ċivili). Il-konvenut appellat mhux hiss naqas li jonora l-ftehim li laħaq mal-esponent u jħallsu l-prezz kollu miftiehem, iżda spiċċa biex kissirlu t-tliet *minibuses* u rrendihom *beyond economical repair*, wikkjelu ħafna kontravvenzjonijiet li l-konvenut wehel bl-istess vetturi u ma ħallasx u fuq kolloxx ħadlu n-negozju minn fejn l-esponent kien jaqla’ l-għixien prinċipali tiegħu u bil-wiċċ tost kollu għadu jkompli jopera x-xogħol tat-trasport li kien għaddielu l-esponent. B’dan it-tradiment u nuqqas lampanti ta’ bona fidi da parti tal-konvenut appellat, l-esponent jidhirlu li tkun verament ingustizzja kbira jekk il-konvenut jithalla jgħatti x-xemx bl-għarbiel billi jithalla jisraq in-negozju tal-esponent u jgħaddiha franka.«

20. Fil-verità dan l-aggravju issa sar irrelevanti ladarba f’kull każ, safejn fih element ta’ ċessjoni ta’ kreditu, il-ftehim xorta kellu jsir bil-miktub.

21. Barra minn hekk, l-attur stess xehed fl-*affidavit* tiegħu illi:

»Il-konvenut ... qalli li xtaq jieħu over in-negozju tiegħi kollu waħdu u jixtrih mingħandi. Innegozjajna prezz ta’ € 185,000 u li jħallasni € 2,000 fix-xahar. Ftehemna li kelna mmorru għand in-nutar ... biex jirredigi l-kuntratt ta’ bejnietna.«

22. Din hija ammissjoni ċara illi sa mill-bidunett il-ħsieb tal-partijiet kien illi l-ftehim kellu jitniżżel bil-miktub quddiem nutar.

23. L-aggravju huwa miċħud.

24. Il-qorti għalhekk tiddisponi mill-appell billi tirriforma s-sentenza appellata: tikkonfermaha fejn ċaħdet l-ewwel talba, għall-ħlas ta’ mija u tlieta u ħamsin elf, disa’ mija u sitta u sittin euro u sebgħa u erbgħin ċenteżmu (€ 153,966.47), u tħassarha fejn ċaħdet it-tieni talba, għall-ħlas ta’ elf, mija u tmienja u erbgħin euro u tlieta u tletin ċenteżmu (€ 1,148.33). Minflok, tilqa’ t-tieni talba u tikkundanna lill-konvenut iħallas lill-attur elf, mija u tmienja u erbgħin euro u tlieta u tletin ċenteżmu (€ 1,148.33) flimkien mal-imgħaxijiet relattivi minn dakinhar li saret talba għall-ħlas b’att ġudizzjarju.

25. Billi l-ħlas dovut mill-konvenut huwa żgħir meta mqabbel ma' dak mitlub mill-attur u li għalih saret il-kawża, l-ispejjeż, kemm tal-ewwel grad u kemm tal-appell jinqasmu hekk: disgħa u disgħin fil-mija (99%) iħallashom l-attur u wieħed fil-mija (1%) iħallsu l-konvenut.

Giannino Caruana Demajo
President

Anthony Ellul
Imħallef

Mark Simiana
Imħallef

Deputat Reġistratur
da